

Targeted Breast Ultrasound

Contents:

1. หลักการแนวคิดในการนำ Targeted Breast Ultrasound มาใช้
2. Target Breast Ultrasound ต่างจาก Whole Breast Ultrasound อย่างไร
3. คาดหวังของโครงการในการทำ Targeted Breast Ultrasound

หลักการและแนวคิดของ Targeted Breast Ultrasound

1. ประเทศไทยมีรังสีแพทย์ประมาณ 1400 คน และสามารถทำแมมโมแกรมได้ประมาณ 2 แสนราย หรือ 0.2 ล้านราย ต่อปี
2. ประเทศไทยมีหญิงอายุ 30 ปีขึ้นไป ประมาณ 1 ใน 3 ของประชากร หรือประมาณ 20 ล้านคน ถ้านำแมมโมแกรม เพื่อใช้ในการคัดกรองมะเร็งเต้านม จะใช้เวลามากถึง 20 ล้าน / 0.2 ล้าน เท่ากับ 100 ปี ถึงจะทำการคัดกรองได้หมดทุกคน ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ได้ในเชิงระบบ
3. การนำเครื่องแมมโมแกรมเพื่อการวินิจฉัย ก็ยังต้องรอคิว 1-3 เดือนอยู่ และแมมโมแกรมก็มีในตัวเมืองที่เจริญ พื้นที่ที่ห่างไกล ก็ยังเข้าถึงแมมโมแกรมได้ยาก
4. การรณรงค์ให้หญิงอายุ 30 ปีขึ้นไป ตรวจเต้านมด้วยตนเอง จะพบผู้ที่เต้านมผิดปกติ หรือสงสัยผิดปกติมากขึ้น ข้อมูลจาก BSE App พบว่า ซึ่งมีผู้ทะเบียนประมาณ 3.1 แสนคน บันทึกการตรวจเต้านม 6.5 แสนครั้ง พบจำนวนรายที่ตรวจเต้านมด้วยตนเองผิดปกติหรือสงสัยผิดปกติ 5 คน ใน 1000 ครั้งของการตรวจ การจะส่งไปทำแมมโมแกรมทั้งหมด ก็จะสร้างภาระให้ระบบมากขึ้น
5. การตรวจพบความผิดปกติหรือสงสัยผิดปกติ แล้วปล่อยให้คนไข้รอคิวตรวจเป็นเวลานาน จะสร้างความเครียดมาก
6. เดิมขั้นตอนและกระบวนการในการคัดกรองมะเร็งเต้านมคือ ตรวจเต้านมด้วยตนเอง (BSE) ถ้าพบผิดปกติหรือสงสัยผิดปกติ ไปตรวจยืนยันที่สถานบริการสาธารณสุข (CBE) โดยไม่ซักซำ ถ้าเจ้าหน้าที่ตรวจเต้านมแล้วผิดปกติ จาก CBE ก็จะส่งต่อเพื่อตรวจยืนยันด้วยแมมโมแกรม หรือ สามารถเขียน Flow ได้ดังนี้ BSE -->CBE-->Mammogram จากเหตุผลที่ได้กล่าวมา จึงเกิดแนวคิดที่จะหาแนวทางการที่จะมาคั่นกลาง ระหว่าง CBE -->Mammogram เป็น BSE -->CBE-->Targeted Breast Ultrasound -->Mammogram โดยเฉพาะในพื้นที่ทุรกันดาร ที่เข้าถึงแมมโมแกรม ได้ยาก
7. สรุปหลักการแนวคิด ของ Targeted Breast Ultrasound คือ การหาเครื่องมือมายืนยันเบื้องต้นก่อนส่งแมมโมแกรม โดยใช้บุคลากรที่ไม่ใช่รังสีแพทย์ แต่ผ่านการอบรมเพื่อให้มีทักษะในการแยกก้อนที่เต้านมที่เป็นถุงน้ำธรรมดา (Simple Cyst) ออกจากถุงน้ำอื่นๆ (Compound or Complicated Cyst) หรือก้อนเนื้อก้อนอื่นๆ (solid mass) โดยเลือกใช้ในพื้นที่ที่เข้าถึงเครื่องแมมโมแกรมได้ยาก และมีระบบในการส่งรูปถ่ายจากเครื่อง ultrasound จากพื้นที่ห่างไกล เพื่อปรึกษารังสีแพทย์ในโรงพยาบาลศูนย์หรือโรงพยาบาลทั่วไป (First Call) หรือ ศูนย์ถนัดรักษ (Second

Call) ได้ และใช้ระบบการนัดมาตรวจซ้ำใน 3-6 เดือน เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของถุงน้ำธรรมดา (Simple cyst) ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่

Targeted Breast Ultrasound ต่างจาก Whole Breast Ultrasound อย่างไร

หัวข้อ	Targeted Breast US	Whole Breast US
คนตรวจ	บุคลากรที่ไม่ใช่รังสีแพทย์ที่ผ่านการอบรม	รังสีแพทย์
วิธีการตรวจ	ตรวจในรายพบความผิดปกติ โดยนำหัวตรวจ (Prob) จ่อลงไปยังก้อนที่ผิดปกติเท่านั้น โดยไม่ต้องตรวจบริเวณอื่นของเต้านมที่ตรวจไม่พบความผิดปกติ เป็นการตรวจที่ง่ายกว่า Whole Breast US มาก	ตรวจเต้านมทั้ง 2 ข้างอย่างละเอียด โดยรังสีแพทย์เพื่อหาความผิดปกติ เป็นการตรวจที่ยากกว่า Targeted Breast US มาก
พื้นที่ที่ใช้	พื้นที่ที่ทารกันดาร์ที่เข้าถึงรังสีแพทย์หรือเครื่องแมมโมแกรมได้ยาก แต่มีระบบปรึกษาโดยส่งภาพผ่าน Line หรืออื่นๆ เพื่อปรึกษารังสีแพทย์ในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ได้	สถานบริการที่มีรังสีแพทย์ในการทำ อัลตราซาวด์
วัตถุประสงค์	สามารถแยก Simple Cyst จาก Cyst อื่นๆ หรือ solid mass ได้ เพื่อจัดลำดับความสำคัญในการส่งต่อ โดยในรายที่เป็น Simple Cyst สามารถนัดมา Follow up เพื่อดูการเปลี่ยนแปลง แต่ในรายที่เป็น Compound หรือ Complicated Cyst หรือ Solid mass จะทำการส่งต่อด้วยระบบ Fast Track	เพื่อหาความผิดปกติของเต้านม ส่วนใหญ่จะทำร่วมกับแมมโมแกรม เนื่องจากเต้านมของหญิงไทยเป็น Dense Breast การอ่านด้วย Mammogram มีโอกาส missed Diagnosis ได้ จึงมักทำร่วมกับ Whole Breast Ultrasound เพื่อลดความผิดพลาด (Missed Diagnosis)

คาดหวังของโครงการในการทำ Targeted Breast Ultrasound

1. แก้ปัญหาในเรื่องอุปทานของรังสีแพทย์ และเครื่องแมมโมแกรม ไม่เพียงพอต่อความต้องการในการตรวจยืนยันด้วยแมมโมแกรม
2. พัฒนากักขะผู้ที่ไม่ใช่รังสีแพทย์ให้สามารถทำจัดลำดับความสำคัญของการส่งต่อ โดยใช้ Targeted Breast Ultrasound เพื่อแยก Simple Cyst ออกจาก Compound or Complicated Cyst หรือ solid mass โดยในรายที่ไม่ใช่ Simple Cyst จะส่งต่อด้วยระบบ Fast Track ส่วนในรายที่เป็น Simple Cyst จะใช้กันนัดมา Follow up เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงในอีก 3-6 เดือน เพื่อลด loading ของระบบ และไม่ไปแซงคิวกลุ่มที่ไม่ใช่ Simple Cyst ที่จำเป็นต้องได้ทำแมมโมแกรมที่เร็วกว่า